

85. S'ka dyshim se Ai që ta bëri obligim Kur'anin, Ai do të kthejë ty aty kah erdhe. Thujaj: "Zoti im e di më mirë kush është që solli udhëzimin të drejtë dhe kush është në humbje të sigurt".

* Rregullimi i natës për të pushuar e ditës për të punuar, është mirësi nga i madhi Zot, sepse edhe nëse mund të pushohet në ndonjë rast ditën, kurse të punohet natë, ato janë raste të rralla dhe nuk mund të jenë aq të përshtatshme. Për këtë të mirë duhet falënderuar vetëm Allahun.

Karuni ishte nga të afërmit e Musait, si duket ishte nga ata të shtatëdhjetit që shkuan me Musain në Tur, ishte një ndër më të afrit në leximin e Tevratit, por e tradhtoi besimin e drejtë, ia kishte zili Musait si pejgamber, e edhe Harunit si i parë, prandaj nuk falënderoi Zotin për atë pasuri aq të madhe që ia dhuroi, por u rrit mendja dhe i përbuzi të gjitha ato të mira. Atë dhe pasurinë e tij e lëshoi toka, ajo ishte masë ndëshkimore kundër mendjemadhësisë së tij. Besimtarët e sinqertë i patën thënë: Përpiku e fitoje xhennetin me këto të mira, bën mirë siç bëri Zoti ndaj teje, e ani, gëzoi edhe të mirat e kësaj jete që janë të lejuara, por ai, përkundër këshillave, edhe mëtej ishte arrogant. Ata që i patën lakmi atij, u dëshpëruan kur panë shkatërrimin e tij dhe u bindën se vetëm Zoti është Ai, i cili sipas urtisë së vet, të cilën askush nuk mund ta kuptojë, i jep pasuri kujt të dojë dhe nuk i jep kujt të dojë, vetëm Ai e di pësi. Ndodh që i jep, por jo për ta nderuar, ndodh që nuk i jep, por jo për ta nënçmuar, ajo është dëshirë dhe urtësi e Tij.

Vepër e mirë, e bukur është ajo që, kur e sheh i zoti i zoti në ditën e kijametit, i hijeshohet fytyra prej gëzimit, andaj edhe quhet e bukur. Ajo është vepër që njeriu e bën vetë ose dikush tjetër për te, f.v. sadaka për babë, nënë etj. Vepër e mirë është edhe qëllimi, orvatja për të, edhe nëse nuk realizohet, por kjo shpërblehet një për një, e jo shumëfish si ajo që kryhet.

Në ajetin 85 mendohet se Muhammedit i është premtuar qysh heret se do të rikthehet prej Medinës në Meke.

Pejgamberi porositet të mos lëshojë pe në asnjë rregull të mësimëve Kur'anore, të mos bëjë kurrfarë kompromisi me jobesimtarë, e kjo vlen edhe për besimtarët, sepse e gjithë fuqia, madhëria i takon vetëm Allahut që çdo send zhduket e Ai jo; Ai gjykon, tek Ai është fati i lumtur.

Me ndihmën e Zotit , perfundoj përkthimin dhe komentimin i kaptinës "El Kasas": Falënderimi i takon vetëm Allahut!

86. Ti as nuk ke shpresuar se do të shpallet ty libri, por kjo është mëshirë e Zotit tënd, andaj ti kurrse si të mos jeshë ndihmëtar jobesimtarëve.

87. Dhe kurrse si ata të mos shmangin ty nga ajetet e Allahut meqë ato t'u kanë shpallur ty, edhe ti thirr të Zoti yt dhe kurrse si mos u bën pasues i dëshirave të idhujtarëve.

88. Veç Allahut mos adhuro ndonjë zot tjetër, s'ka të adhuroar tjetër veç Tij. Çdo send zhduket e Ai jo. Vetëm Atij i takon gjykimi dhe tek Ai do të ktheheni!"*

SURETU EL ANKEBUTË

Me emrin e Allahut, Mëshiruesit, Mëshirëbërësit!

1. Elif, Lamë, Mimë.
2. A menduan njerëzit të thonë: "Ne kemi besuar, e të mos vihen në provë?"
3. Ne i sprovuam ata që ishin para tyre, ashtu që Allahu gjithqysh do t'i dallojë ata që e thanë të vërtetën do t'i dallojë dhe gënjeshtarët.
4. A mos menduan ata që bëjnë vepra të këqija (krime) se do të na shpëtojnë (t'i ikin dënimeve)? Sa i shëmtuar është gjykimi i tyre!
5. E kush shpreson takimin (shpërblimin) e Allahut, s'ka dyshim se afati i Allahut do të vijë pa tjetër, e Ai është dëgjuesi i dijsmii.
6. E kush lufton (përpiket për të mirë), ai bën luftë për vete, se Allahu vërtet nuk ka nevojë për askë në tërë botën.

SURETU EL ANKEBUTË

KAPTINA 29

E zbritur në Meke, pas sures Rum, ajete: 69

Besimtarët në Meke ishin edhe në numër pak, andaj përjetonin sprova e mundime të papërshkruara prej idhujtarëve mekas. Kur'ani në fillim të kësaj kaptine vën në dukje se sprovat janë ligje të Zotit gjatë jetës në këtë botë, e sidomos kur është fjala për besimin, për imanin. Përmendën edhe disa njerëz që menduan se besimi është vetëm fjalë, të cilën duhet thënë me gjuhë, e nëse vjen puna të sprovohet, të tillët e lëshojnë besimin, për t'u ikur sprovave të kësaj jete dhe mendojnë se sprovat në këtë jetë janë shumë më të lehta se azabi i xhehenemit.

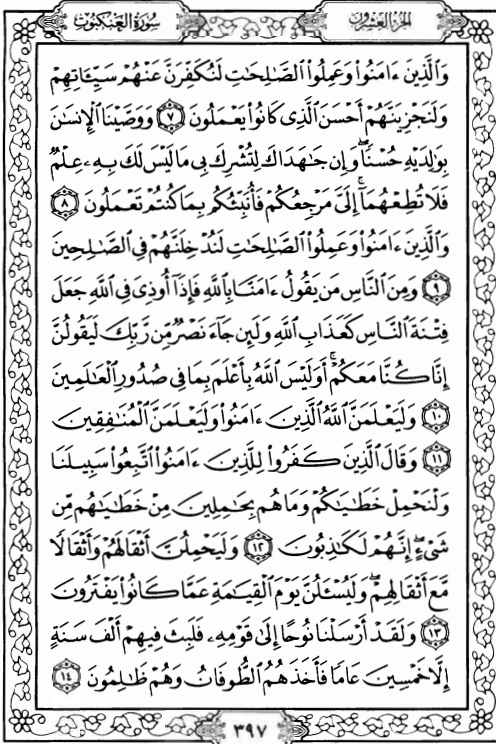
Në këtë kaptinë përshkruhen disa vuajtje e sprova të pejgamberëve, që i përjetuan gjatë përpjekjeve të tyre për ta vënë në zbatim urdhërin dhe porosinë e Zotit. Bëhet fjalë për përpjekjet e Nuhut gjatë nëntëqind e pesëdhjetë viteve duke thirrë atë popull në rrugën e drejtë - Megjithatë, vetëm një numër i vogël iu përgjegjën thirrjes së Tij. Përmenden edhe argumentet bindëse, të cilat Ibrahim, babai i pejgamberëve ia solli atij populli, e ata deshën ta mbysin ose ta djegin.

Në ajetet e kësaj kaptine sqarohet dhe vërtetohet se Kur'ani është fjalë e Zotit, kurse Muhammedi është i dërguar i Zotit.

Përmendet urtësia e të madhit Zot që Muhammedi të mos jetë i shkolluar, të mos jetë që lexon libra ose shkruan, ashtu që armiqtë të mos mund ta vëjnë në dyshim çështjen e Kur'anit se vërtet është fjalë, shpallje e Zotit, e jo e Muhammedit të pashkolluar.

Premtimi i sigurt prej Zotit të madhërishëm se do t'i ndihmojë ata që përpiqen për të vërtetën, gjendet në fund të kësaj kaptine.

Quhet: "Suretul Ankebut" - Kaptina e marimangës, ngase të një shembull zotat e trilluar krahasohen me fuqinë e shtëpisë, pëlhurës së marimangës.

7. Po ata që besuan dhe bënë vepra të mira, Ne me siguri do t'ua shlyejmë të këqijat e do t'i shpërblejmë më së miri për atë që vepruan.

8. Ne e kemi obliguar njeriun me punë

të mirë ndaj prindërve vet, e nëse ata të dy përpiqen të shpjejnë ty që të më përshkruash Mua shok (zot tjetër) për çka ti nuk di asgjë, atëherë ti mos i respekto ata. Kthimi juaj është tek Unë, e Unë do t'ju njoftoj për atë që keni vepruar.

9. E ata që besuan e bënë vepra të mira, ata do t'i radhisin ndër më të mirët.

10. Ka disa njerëz që thonë: "Ne i kemi besuar Allahut, e kur goditet me ndonjë të keqe për shkak të (rrugës së) Allahut, ai sprovimin prej njerëzve e trajton si dënimin e Allahut (prej të cilit njerëzit ikin prej mosbesimit në besim), e nëse vjen ndonjë fitore prej Zotit tënd, ata do të thonë: "Ne kemi qenë me ju!" Po a nuk është Allahu që di më së miri për atë që është në zemrat e njerëzve?

11. Allahu do t'i vërë ne pah ata që besuan dhe do t'i vërë në thumb hipokritët.

12. Ata që nuk besuan u thanë atyre që besuan: "Ejani në rrugën (në fenë) tonë, e ne po i bartim mëkatet tuaja (po qe se është mëkat rruga jonë). Po ata nuk do të bartin asgjë nga mëkatet e tyre, në të vërtetë ata janë gënjeshtarë.

13. Ata pa tjetër do të bartin barrën e vet, e me atë të veten edhe barrë të tjera, e në ditën e kijametit do të merren në përgjegjësi për atë që kanë trilluar.*

14. Ne e dërguam Nuhun te populli i vet, e ai kaloi ndër ata njëmijë pa pesëdhjetë vjet, e ata meqë ishin horra i përfshiu vërshimi.

* Është ligj i Zotit xh. sh. që njerëzit të sprovohen, pse përndryshe nuk do të dihej i sinqerti prej atij që nuk është i sinqertë. Kjo lloj sprove është në të mirë të njerëzve, sepse ata do t'i kuptojnë miqtë dhe armiqtë. Allahut nuk i nevojitet një sprovë e tillë. Ai i di të gjitha të fshehatat, i di qëndrimet dhe qëllimet e njerëzve dhe pa i sprovuar ata fare. Besimtarët duhet t'i njohin ligjet e Zotit dhe të jenë të qëndrueshëm, të fortë në çdo rast sprovimi, pse ata e besojnë shpërblimin që i pret tek Allahu dhe e dinë se çdo përpjekje e tyre është në të mirë të tyre dhe mundi i tyre do të shpërblehet shumëfish.

Urdhëri i Zotit për sjellje të mirë ndaj prindërve buron nga arsyeja se fëmijët nuk janë aq të prirur për respekt ndaj tyre, e Allahu i obligoi me atë që është kundër natyrës së tyre, ashtu që ai veprim të çmohet ibadet. Prindërit nuk duhet respektuar, nëse tentojnë të largojnë prej rrugës së drejtë. Ky ajat shpallet rreth Sad ibni ebi Vekas. Ai thotë: Isha respektues i denjë ndaj nënës, e kur pranova fenë islame më tha: ose lerë atë fé ose do të bëjë grevë urie deri sa të vdesë, e ti do të turpërohesh. Unë i thashë: Mos oj nënë, se unë nuk largohem kurrë prej asaj feje. Ajo filloi grevën, qëndroi një ditë e një natë, e luta ta ndërprejë grevën, por ajo vazhdoi edhe një ditë e një natë tjetër, kur pashë ashtu i thashë: Oj nënë, ta dijshe se edhe t'i kishe njëqind shpirra e të dalin njëri pas tjetrit, unë kurr nuk do të largohem prej kësaj feje, në daç ha në daç mos ha! Kur e pa qëndrimin tim, filloi të hajë.

15. Ndërsa atë vetë dhe të tjerët që ishin në anije, i shpëtuan dhe Ne atë (ngjarje) e bëmë argument për tërë botën.

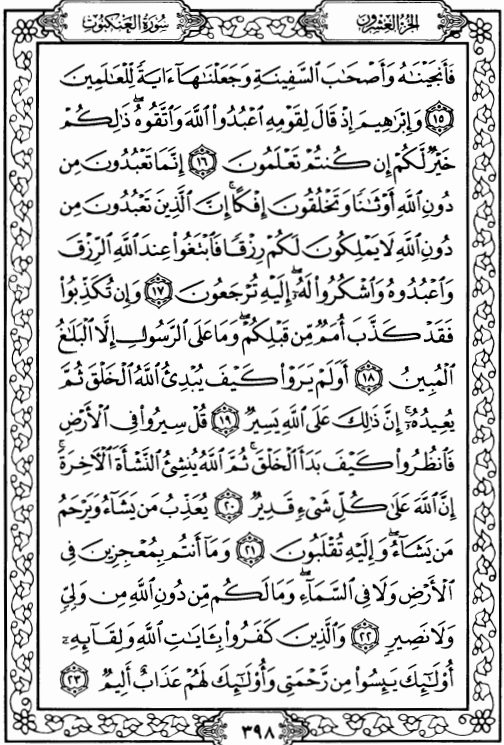
16. Edhe Ibrahim (e dërguam) kur ai popullit të vet i tha: “Adhuronie Allahun dhe keni frikë prej Atij, se kjo, nëse e kuptoni, është shumë më mirë për ju.

17. Ju në vend të Allahut jeni duke adhuruar vetëm idhuj që i trilloni vetë si gënjeshtarë. S’ka dyshim se ata që i adhuron në vend të Allahut, nuk posedojnë furnizimin tuaj, pra kërkonie furnizimin tek Allahu, adhuronie Atë dhe shprehni falënderimin Atij, pse tek Ai do të ktheheni”.

18. Po nëse ju përgënjeshtroi, edhe popuj para jush përgënjeshtroan, e të dërguarit nuk i takon tjetër pos komunikimi i kuptueshëm.

19. A nuk e kanë vërejtur ata se si Allahu e nis krijimin, e pastaj atë e përsërit, e kjo është lehtë për Allahun.

20. Thuaj: “Udhëtoni nëpër tokë e shikoni se si filloi krijimi, pastaj Allahu e fillon krijesën tjetër (ringjalljen). Është

e vërtet se Allahu ka mundësi për çdo send.

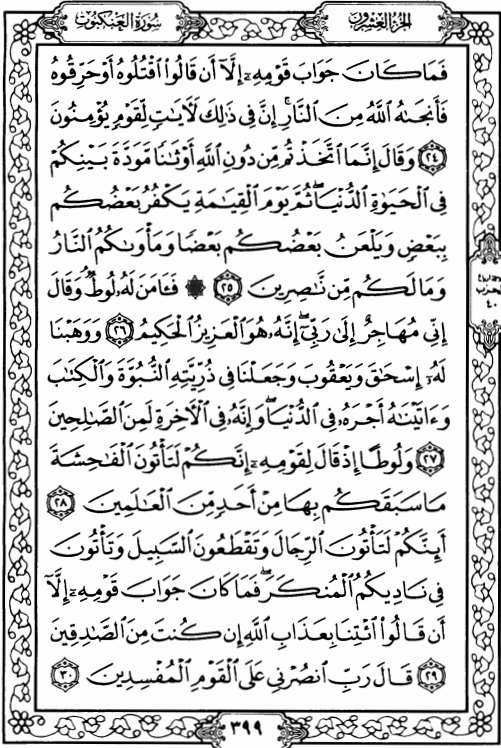
21. Ai ndëshkon atë që do dhe mëshiron kë të dojë dhe tek Ai do të silleni.

22. Ju nuk keni mundësi ta bëni të paaftë (Zotin tuaj t’ju dënojë) as në tokë e as në qiell, dhe përpos Allahut, nuk keni as mbrojtës as ndihmëtar”.

23. E ata që nuk i besuan argumentet e Allahut dhe takimin me Të, të tillët kanë humbur shpresën nga mëshira Ime dhe ata i pret dënim i hidhur.

Sprovimet prej njerëzve sado që të jenë të rënda, ato nuk kanë peshën e dënimit të Zotit, andaj ato nuk guxojnë të largojnë prej fesë, siç duhet larguar prej besimit të kotë nga droja e dënimit nga Allahu.

Kufarët u thonin besimtarëve, ejani në fenë tonë. Nëse me këtë beni mëkat, ne do ta bartim mëkatin tuaj për këtë, ata ishin gënjeshtarë. Por në ditën e kijametit ata vërtet do të bartin mëkatet e veta, ngase mashtruan njerëz dhe i futën në rrugë të gabuar; do të bartin edhe mëkate të tjera.

24. Po përgjegjja e popullit të tij nuk ishte tjetër vetëm të thonë: “Mbytnie atë (Ibrahimin) ose digjnie!” Mirëpo, Allahu e shpëtoi atë prej zjarrit. Për një popull që beson, këtu vërtet ka fakte bindëse.

25. Ai (Ibrahimi) tha: “Ju përqafuat, veç Allahut, idhuj vetëm sa për bashkëjetesë mes jush në jetën e kësaj bote, e në ditën e kijametit (ndryshon gjendja) ju do të

refuzoni njëri-tjetrin; fundi juaj është zjari, për ju nuk do të ketë ndihmëtarë”.

26. Atij (Ibrahimit) i besoi Luti, e ai (Ibrahimi) tha: “Unë shpërngulem atje ku më udhëzoi Zoti im, Ai është i gjithfuqishëm, i urti”.

27. Dhe Ne i dhuruam atij Is-hakun dhe Jakubin, e në pasardhësit e tij shpallëm pejgamberllëkun dhe librin e shenjtë (librat e shpalltura), atij i dhamë shpërblimin në këtë botë, kurse në botën tjetër do të jetë ndër të mirët e përsosur*.

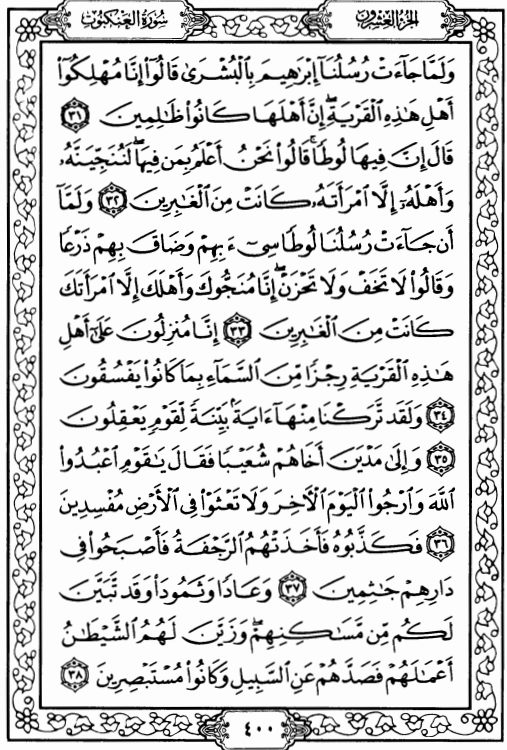
28. (Dërguar) Edhe Lutin, i cili popullit të vet i tha: “Ju, bëni aq punë të shëmtuar sa askush para jush nga tërë bota nuk e ka bërë”.

29. Ju jeni që kontaktoni meshkujt, që sulmoni njerëzit në rrugë, që në vendtubimet tuaja bëni punë të ndyta. Përgjegjja e popullit të tij nuk ishte tjetër vetëm të thonë: “Nëse e thua të vërtetën, na sill dënimin nga Allahu?”

30. Ai tha: “O Zoti im, më ndihmo kundër popullit të prishur!”

* Tregimi për pejgamberin Nuh dhe Ibrahim dhe i të gjitha ngjarjeve e ndodhve në jetën e tyre, është i lidhur me konstatimin në fillim të kapitnës. Sprovat në jetën e kësaj bote janë të paevitueshme, janë ligj i Zotit që mbretëron gjithnjë, prandaj, si Pejgamberi Muhammed, ashtu edhe ymeti i tij besimtarë, duhet kuptuar se rruga për në fqinjësi të këndshme e të kënaqshme pranë Zotit, kërkon durim, qëndrueshmëri dhe moral të lartë. Ky lloj sprovimi i ka goditur njerëzit më të dashur të Zotit, po me qëndrimet e tyre ata mbetën shembëlltërrë e kësaj bote, e do të jenë më fatlumët në botën tjetër.

Si duket Nuhu ishte njeriu me jetë shumë të gjatë në këtë botë, e për kalendarin e viteve të asaj kohe e di vetëm Zoti xh. sh., por duhet kuptuar se shtrembërimi i besimit të drejtë, paraqitet në popullin e Nuhut, andaj dërgohet Nuhu për rikthimin e besimit të drejtë në një Zot dhe pas tij e vazhdojnë të gjithë pejgamberët me rradhë.

31. E kur të dërguarit tanë (engjëjt) i erdhën me myzhde Ibrahimit, i thanë: “Ne jemi shkatërrues të banorëve të këtij qyteti, pse banorët e tij janë mizorë!”

32. Ai (Ibrahimi) tha: “Aty është Luti!” Ata i thanë: “Ne e dimë edhe më mirë se kush është aty, atë dhe familjen e tij do ta shpëtojme përveç gruas së tij, ajo do të mbetet me të zhdukurit”.

33. E pasi të dërguarit tonë i erdhën Lutit, ai për shkak të tyre u shqetësua dhe u ngushtua, po ata i thanë: “Mos ke frikë, as mos u pikëllo, ne të shpëtojme ty dhe familjen tënde, përveç gruas sate që do të mbetet me të dënuarit”.

34. Ne mbi banorët e këtij qyteti do të lëshojmë një dënim nga qielli për shkak se ata bëjnë punë të liga.

35. E nga ai vend Ne kemi lënë gjurmë të qartë për një popull që mendon.

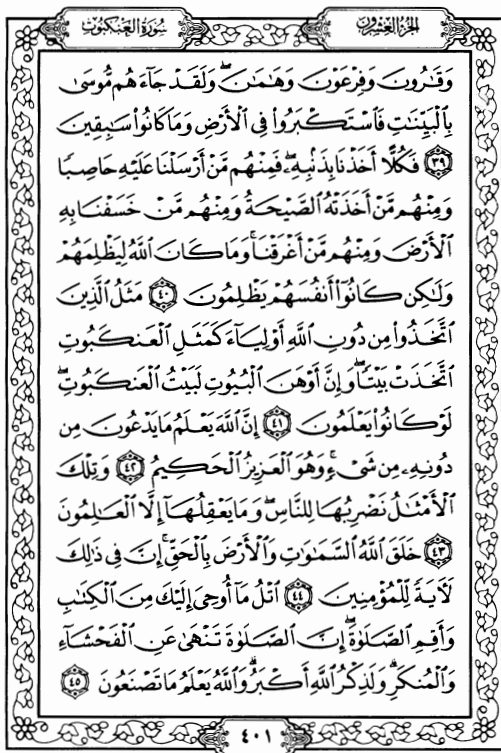
36. E në Medjen (dërguam) vëllain e

tyre Shuajbin dhe ai u tha: “O populli im, adhurone Allahun dhe kinie frikë ditën e fundit, e mos e teproni si shkatërrues në tokë!”

37. Po ata e përgënjeshtruan, andaj i përfshiu tërmeti dhe aguan të shtanguar (të ftohur e të vdekur) në shtëpitë e tyre.

38. (I shkatërruam) Edhe Adin e Themudin, e vendbanimet e tyre janë të qarta për ju. Djalli ua pat zbukuruar veprat e tyre duke i shmangur nga e vërteta, edhe pse e shihnin atë.

Ibrahimi në këshillimet e veta që ia bën popullit, i vë bazat më të shëndosha të besimit të drejtë, largon të gjitha bestytinitë e mundshme nga kokat e njerëzve, sakrifikon edhe jetën e vet, pra Zoti e shpërbleu edhe në dynja, derisa të gjithë pejgamberët rrjedhin prej origjinës së tij, të gjitha librat e shenjtë u jepen pasardhësve të tij. Në moshën e tij të shtyrë të pleqërisë, e katërmëdhjetë vjet pas djalit të tij Ismailit, prej të cilit rrjedh Pejgamberi ynë Muhammedi, Zoti ia fal Is-hakun dhe djalin e djalit Jakubin e të tjerë me radhë. Nuk ka dyshim se ai ishte i dashuri i Zotit, halilull Llahi, e kuptohet çfarë do të ketë në botën tjetër.

39. Edhe Karunin, Faraonin dhe Hamanin. Atyre Musai u solli fakte por ata treguan mendjemadhësi, ndaj nuk mundën t'i shpëtojnë dënimit.

40. Secilin prej tyre e kemi dënuar për shkak të mëkatit të vet; disa prej tyre Ne i goditëm me furtunë plot rërë, disa i

shkatërruam me krishtë nga qielli, kurse disa të tjerë i sharruam në tokë dhe disa përmbytëm në ujë. Allahu nuk u bëri atyre ndonjë padrejtë, por ata vetës së tyre i bënë padrejtë.

41. Shembulli i atyre, të cilët veç Allahut morën mbrojtës (zota idhujsh), është si shembulli i marimangës që thur shtëpi, e sikur ta dinin ata, më e dobëta shtëpi është shtëpia e marimangës.

42. Allahu e di se ç'adhurojnë ata pos Tij (ose nuk adhurojnë asgjë), Ai është ngadhënjyesi, i urti.

43. Këta janë shembuj që Ne ua sjellim njerëzve, po këta nuk i kupton kush pos dijetarëve.

44. Allahu krijoi qiejt dhe tokën me një seriozitet të caktuar. Në to më të vërtetë ka fakte për besimtarët.

45. Ti lexo atë që po të shpallet nga libri (Kur'ani), fal namazin, vërtetë namazi largon nga të shëmtuarat dhe të irituarat, e përmendja e Allahut është më e madhja (e adhurimeve); Allahu e di ç'punoi ju.*

* Në këto ajete në pika të shkurtra përshkruhen tregimet e disa pejgamberëve dhe popujve të tyre, prej të cilave kuptohet përfundimi i zullumqarëve. Ndëshkimi kundër popullit të Lutit ishte i llahtarshëm, e do të jetë më i rëndi në botën tjetër. Gjurmët e vendbanimeve të tyre të shkatërruara, janë diku rreth detit të vdekur, e gjurmët e vendbanimeve të popullit Ad e Themud, janë në Hixhaz dhe në Jemeni.

Edhe pse ndëshkimet e përmendura kundër popujve të lashtë duken të ashpra, ato ishin meritë e tyre. Meqë edhe pas të gjitha udhëzimeve që u ofruan pejgamberët, ata me këmbëngulje qëndruan në kokëfortësinë e tyre, që si rrjedhojë kishte shkatërrimin e moralitetit njerëzor, andaj shfarosja e tyre, me vetë fajin e tyre, ishte nevojë e domosdoshme.

Namazi është mjeti më i mirë, i cili e largon njeriun prej punëve të këqija, kuptohet nëse ai kryhet me të gjitha rregullat e parashikuara: kur ai falet me vëmendje, me përkujtim ndaj Allahut, me vështrim të domethënies së Kur'anit që lexohet gjatë faljes. Në të gjitha pjesët e namazit përkujtohet madhëria e Allahut, e përkujtimi i madhërisë së Tij, është lutja më e madhe.

46. Ithtarët e librit mos i polemizoni ndryshe (*kur i thirrni në fenë tuaj*) vetëm ashtu si është më së miri, përveç atyre që janë mizorë dhe thuajuni: “Ne i besuam asaj që na u zbrit neve dhe që u zbriti juve dhe se Zoti ynë dhe Zoti juaj është një, dhe se ne i jemi dorëzuar Atij.

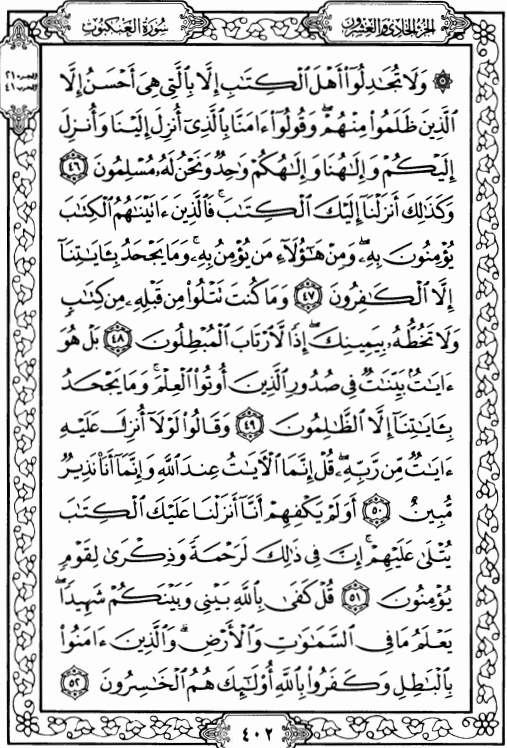
47. Dhe po ashtu (*siç i zbritëm librat e mëparshëm*), Ne ta zbritëm ty librin. E ata, të cilëve Ne u kemi dhënë librin, i besojnë këtij (*Kur’anit*) edhe nga ata (*idhujtarët arabë*) ka që i besojnë këtij, kurse argumentet tona nuk i refuzon askush, përpos jobesimtarëve”.

48. Ti (*Muhammed*) nuk ishe që lexon ndonjë libër para këtij, e as që shkruajshe atë me dorën tënde të djathtë, pse atëherë do të dyshonin ata të prishurit.

49. Por jo ai është plot argumente të qarta në zemrat e atyre që u është dhënë dituria, e argumentet Tona nuk i mohon kush pos të shfrenuarëve.

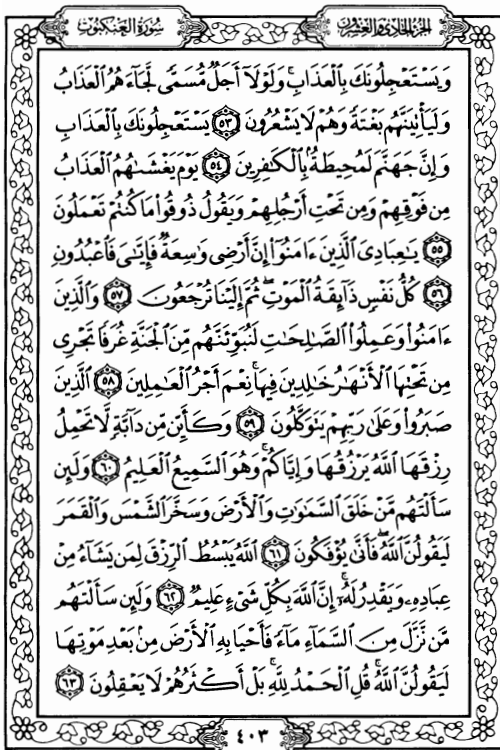
50. Ata thanë: “Përse të mos i ketë zbritur atij një mrekulli nga Zoti i tij?” thuaj: “Çështja e mrekullive është vetëm në duar të Allahut, e unë nuk jam tjetër pos tërheqës i vërejtjes dhe shpjegues.

51. Po a nuk u mjaftoi atyre që Ne ta shpallëm ty librin, i cili u lexohet atyre, e s’ka dyshim se kjo është dhuratë e

përkujtim për njerëz që duan të besojnë”.

52. Thuaj: “Mjafton që Allahu është dëshmitar ndërmjet meje dhe juve, Ai e di ç’ka në qiej e në tokë, e ata që i besuan të kotës e nuk e besuan Allahun, ata janë të dështuarët”.

53. Ata kërkohet prej teje ngutjen e ndëshkimit, e sikur të mos ishte afati i caktuar, atyre do t'u vinte ndëshkimi, po ai pa tjetër do t'ju vijë atyre befasisht që ata nuk e hetojnë.

* Në disa ajete para këtyre u përshkrua rroga krejtësisht e gabuar e atyre, që veç Zotit adhurojnë edhe ndonjë send tjetër, si idhuj ose ndonjë krijesë të çfarëdoshme. Adhuruesit e sendeve të tjera, e zotave të tjerë, prej të cilëve shpresojnë e presin ndonjë të mirë, t'i mbrojnë prej ndonjë të keqeje dhe mbështeten në ta, janë të dobët si shtëpia e marimangës, sepse ata nuk kanë kurrëgjë në dorë, e ai që mbështetet në ta është si të mbështetet në rrjetën e marimangës, sikurse të kërkohet shpëtim nga pëlhura e saj.

Në këto ajete pas tyre, Pejgamberi dhe besimtarët e tij urdhërohen të sillen më butë me ithtarët e librit, kuptohet me ata prej të cilëve priten shpresa se do ta pranojnë Kur'anin dhe Muhammedin, ndërsa me ata që qëndrojnë kundër, nuk ka butësi ndaj tyre. Atyre duhet treguar realitetin islam sipas të cilit besimtarët e tij i pranojnë të gjithë pejgamberët, të gjitha shpalljet, e derisa edhe ata besojnë Zotin një, atëherë do të duhet ta pranojnë edhe Pejgamberin e fundit. Ithtarët e librit, të cilët sinqerisht e lexuan librin e vet, i besuan Muhammedit, si Abdullah bin Selami, prijës fetar i jehudive, Selman Farisiu, persian dhe disa nga arabët idhujtarë.

Muhammedi jetoi sa vjet në mesin e popullit të vet, as nuk lexonte ndonjë libër e as nuk shkruante. Populli i vet e dinte se ai nuk ishte i shkolluar. Për këtë cilësi të Muhammedit shkruanin edhe librat e mëparshëm. Kur nisi t'i shpallje Kur'anin, ai filloi të lexojë, e dihej se ato citate të pamposhtura, ato tregime të panjohura për popujt e lashtë, ato çështje sekrete që i zbulonin ato, nuk ishin prodhim i aftësisë së Muhammedit të pashkolluar, por thënie të të madhit Zot që edhe pejgamberëve para tij u shpalli libra, pra nuk kishte vend për ndonjë dyshim për Kur'anin se ishte shpallje e Zotit, por ishte çështja e injorancës së atij populli. Pejgamberi ynë ka qenë dhe ka mbetur i tillë, që nuk ka shkruar me dorën e vet, për shkrimin e Kur'anit i kishte njerëzit e posaçëm.

54. Po, si e kërkohet ata ngutjen e ndëshkimit? E në të vërtetë xhehenimi është që i ka rrethuar në të gjitha anët jobesimtarët.

55. Ditën kur ata i mbulon dënimi (i zjarrit) prej së larti dhe së poshtmi nën këmbët e tyre, e u thotë: "Shijoni atë që keni vepruar!"

56. O robët e Mi që besuat, toka Ime është e gjerë, pra vetëm Mua më adhuroni.

57. Secili njeri do ta shijojë vdekjen, e pastaj do të ktheheni te Ne.

58. E ata që besuan dhe bënë vepra të mira, atyre do t'u bëjmë vend të lartë në xhennet në të cilin rrjedhin lumenj, aty janë përgjithmonë; sa i mirë është shpërblimi për ata që vepruan.

59. Të cilët bënë durim dhe vetëm Zotit të tyre iu mbështetën.

60. Sa e sa gjallesa janë që nuk kanë mundësi për furnizimin e vet. Allahu i furnizon ato edhe juve. Ai është dëgjuesi, i dijshtmi.

61. Nëse ti i pyet ata: "Kush krijoi qiejt e tokën, kush i nënshtroi (të lëvizin) diellin dhe hënën?" Ata do të thonë: "Allahu!" E si prapsoheni, pra?

62. Allahu i jep furnizimin atij që do nga robët e vet, e ia pakëson (shtrëgon) atij që do. Vërtet, Allahu është i gjithëdijshëm për çdo gjë.

63. Dhe nëse ti i pyet ata: "Kush e lëshon shiun nga qielli dhe me të e ngjall tokën pas vdekjes së saj?" Ata do të thonë: "Allahu!" Thuaj: "Falënderimi i qoftë Allahut, por shumica e tyre nuk mendojnë!"

64. Kjo jetë e kësaj bote nuk është tjetër vetëm se dërrim e lojë, e jetë vërtetë, pa dyshim është ajo e botës së ardhme (Ahireti), sikur ta dinim.

65. (Idhujtarët e dinë për Allahun pse) Kur hipin ata në anije (u këputet lidhja me tokë, dhe frikësohen) i luten sinqerisht Allahut, e kur i shpëton ata (dhe dalin) në tokë, qe, po ata të njëjtit lusin idhuj!

66. Po le të përbuzin ato të mira që ua dhamë dhe le të kënaqen, (e mos të besojnë), se më vonë do ta kuptojnë.

67. A nuk e kanë vërejtur ata se Ne e kemi bërë vendin e shenjtë (Mekën) të sigurt, e njerëzit për rreth tyre rëmbehen (plackiten, mbyten). Po, a i besojnë ata të kotës, e të mirat e Allahut i përbuzin?

68. E kush është më mizor se ai që shpif gënjeshtër ndaj Allahut, ose përgënjeshtrojnë të vërtetën pasi t'i ketë ardhur ajo? Po, a nuk është xhehenimi vend për jobesimtarët?

69. E ata, të cilët luftuan për hir Tonë, Ne, me siguri do t'i orientojmë rrugës për te Ne, e nuk ka dyshim se Allahu është në krahun e bëmiresëve.*

SURETU ER RRUM

Me emrin e Allahut, Mëshiruesit Mëshirëbërësit!

1. Elif, Lamë, Mimë.
2. Bizantinët (rumët) u mundën,
3. në tokën më afër (tokës së arabve), po pas disfatës së tyre, ata do të ngadhënjëjnë,
4. brenda pak viteve. Çështja është vendim i Allahut, fillim e mbarim (për disfatë

Derisa mohuesit e Kur'anit të shpallur prej Zotit, nuk kishin kurrfarë argumenti për dyshim, Zoti u tërhoqi vërejtjen për ndëshkimin e ashpër, të cilin do ta përhojnë, e besimtarëve u tha: Ju jeni robët e mi të dashur, mos keni frikë për idare, e as prej vdekjes, pse vdekja është dukuri e pashmangshme. Kudo që të jeshë, në vendlindje ose në mërgim, ajo e godit secilin njeri, e për sa i përket idares, ju duhet të kuptoni se ka shumë gjallesa që nuk dinë të mendojnë për të, e nuk e sigurojnë ate as nuk janë të afta ta sigurojnë, po Allahu i furnizon të gjitha ato, pra edhe juve, andaj mos iu frikësoni varfërisë.

Idhujtarët e dinin për Allahun, por adhuronin edhe idhuj, duke menduar se ata do t'i afrojnë dhe ndërmjetësojnë te Zoti.

* Dynjaja është jetë mashtruese, sepse ajo kalon shumë shpejt, ashtu siç luajnë fëmijët për një kohë të shkurtër e pastaj shpërndahen.

Idhujtarët e dinin se Allahu krijoi çdo gjë; Ai lëshon shiun prej së larti, e dinin edhe kur ishin në anije, e valët e detit tronditnin atë dhe i frikësoheshin përmbytjes, andaj sinqerisht i luteshin Zotit, duke mos u shkuar mendja te idhujt; mirëpo, kur shpëtonin e dilnin në tokë, e vazhdonin atë besim të tyre të kotë, harronin të mirat e Zotit. Harronin edhe atë se Zoti e bëri vend të shenjtë Mekën, e ndaloi luftën dhe çdo gjë të keqe në rrethin e saj, ashtu që njerëzit ishin të sigurt në të, kurse banorët e saj edhe mëtej lutnin idhujt. A nuk është xhehenimi meritë e vetë atyre?

Me ndihmën e Zotit, përfundoi përkthimi dhe komentimi i kapitnës "Ankebutë". Falënderuar qoftë Allahu!

سُورَةُ الْحَبَابَةِ

وَمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهُمُوعْبٌ وَلَهُمُ الْآخِرَةُ لَهِمُ الْحَيَاةِ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿١﴾ فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفُلِكِ دَعَاوُا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا بَجَسْتَهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ ﴿٢﴾ لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ وَلِيَسْتَمْتِعُوا فَسُوفَ يَعْلَمُونَ ﴿٣﴾ أَلَمْ يَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا حَرَمًا مِمَّا وَنَحْتَفُفُ النَّاسُ مِنْ حَوْلِهِمْ أَفَبِأَبْطِلُ يُؤْمِنُونَ وَبِعَمَّةِ اللَّهِ يَكْفُرُونَ ﴿٤﴾ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ أَقْرَبَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُ ۗ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكَافِرِينَ ﴿٥﴾ وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٦﴾

سُورَةُ الرَّحْمٰنِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

الرَّحْمٰنِ ﴿١﴾ عَلَیْتُ الرُّومِ ﴿٢﴾ فِی اَدْنٰی الْاَرْضِ وَهُمْ مِنْ بَعْدِ عَلَیْهِمْ سَکِیطُونَ ﴿٣﴾ فِی بَضْعِ سَبِیْعٍ لِلَّهِ الْاَمْرُ مِنْ قَبْلُ وَیَنْزِلُ بَعْدَ وَیَوْمَیذِ یَفْرَحُ الْمُؤْمِنُونَ ﴿٤﴾ یَبْصُرُ اللَّهُ بَصْرًا مِنْ سِکِّا ۗ وَهُوَ الْعَزِیْزُ الرَّحِیْمُ ﴿٥﴾

dhe për fitore). E atë ditë (kur do të fitojnë bizantinët) besimtarët do të gëzohen,

5. për ndihmën e Allahut. Ai ndihmon atë që do dhe Ai është i gjithëfuqishëm, mëshirues.